

פרשת קרח

שמירת המקדש

ונלוו עליך ושמרו את משמרת אהל מועד לכל עבדת האהל וזר לא יקרב אליכם: (במדבר יח, ד)

שמירה מטעם כבוד

כתב בספר החינוך (מצוה שפח) ששמירה זו היא כדי לכבדו ולרוממו ולפארו, לא מהיות שום פחד מאויב חלילה, עוד כתב ששורש המצוה הוא כי משום שכבוד הבית סבה לתת מוראו אל לב בני אדם, ובכואנו שם לבקש תחנה וסליחה מאת אדון הכל יתרככו הלבבות אל התשובה במהרה, וכענין ששכתב בארוכה בסדר ואתה תצוה (מצוה צ"ח). ומכבודו של בית הוא למנות עליו שומרין כדרך המלכים הגדולים אשר בארץ שיעשו כן, כדאיתא במכילתא, אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרים לפלטרין שאין עליו שומרים.

וכ"כ הרמב"ם (בית הבחירה ח, א) וז"ל שמירת המקדש מצות עשה, ואף על פי שאין שם פחד מאויבים ולא מלסטים, שאין שמירתו אלא כבוד לו, אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין. וכ"ה בספר המצוות (מצות עשה כב) שצונו לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד בכל לילה כל הלילה לגדלו ולכבדו ולרוממו.

שלא יכנסו זרים

אבל מלשון הפסוק דכתיב וזר לא יקרב אליכם, משמע שעיקר השמירה כדי שלא יכנסו זרים, ולכן נצטוו בזה אחרי המעשה של קרח. וצ"ל דס"ל להרמב"ם והחינוך שטעם זה לא שייך אלא במשכן שלא היו שם דלתות, אבל בביהמ"ק שהיה שם דלתות, אין הטעם אלא משום שאינו דומה פלטרין של מלך וכו'. וכ"כ בחי' הגר"א (ריש מס' תמיד) שהק' על הגמ' שמק' מנא הני מילי (שיש חיוב של שמירת המקדש), ומשני אמר אביי אמר קרא (במדבר ג) והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו שומרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל, וק' הרי מבואר להדיא בפרשת קרח החיוב והטעם משום שלא יכנסו זרים, אלא כותב הגר"א שהגמ' מקשה מנלן שיש חיוב בביהמ"ק אע"פ שהשערים מסוגרים, ואין חשש של כניסת זרים. ויש להסתפק לדבריו האם אחרי הפסוק שמגלה שגם בביהמ"ק יש חיוב, נשתנה הטעם ואינו אלא משום כבוד, או דלמא שהתורה חדשה שגם בביהמ"ק החיוב שמירה הוא בשביל שלא יכנסו זרים אע"פ שהשערים נסגרו. ועי' לקמן שהאחרונים הבינו הדעת הגר"א שהטעם נשאר גם למסקנא, וכן נראה פשטות לשונו של הגר"א. אבל אם נאמר כצד הראשון אז מובן דברי הראשונים הנ"ל, אלא דעדיין צע"ק, דא"כ למה הביאו הפסוק של פרשת קרח, ולא הפסוק שמביאה הגמ'.

היסח הדעת

הרא"ש (ריש מסכת תמיד) כתב ששימור זה אינו משום חישוב גניבה דאין עניות במקום עשירות, אלא גזירת הכתוב הוא, דכתיב ושמרו. עוד כתב שכבוד המקדש הוא שלא יסחור דעתם ממנו, לא ביום ולא בלילה, כדכתיב ביהודע "ושמרתם את משמרת הבית מסח".

בלילה או ביום

לפי טעם השני של הרא"ש שהוא משום היסח הדעת, משמע שיש חיוב של שמירת המקדש בין ביום בין בלילה, אבל אולי יש לדחות, שביום אין היסח הדעת שכולם עובדים שם, ורק בלילה שאין עבודה אז יש חיוב שמירה מצד היסח הדעת. (עי' כעי"ז לקמן בדברי התפארת ישראל) אבל ברמב"ם (שם הלכה ב) כתוב להדיא דחיוב שמירה אינו אל בלילה, וז"ל שמירה זו מצותה כל הלילה, וכ"ה בסה"מ (הנ"ל) וללכת סביבו תמיד בכל לילה כל הלילה, וכ"כ בספר החינוך (שם) וז"ל שנצטוו הכהנים והלויים לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד בכל לילה וליילה כל הלילה. ועי' ב"מפרש" למס' תמיד שכתב להדיא דמצוה זו נוהגת ביום ובלילה, ועי' במנחת חינוך שבס' באר שבע תמה עליו וכתב דדבר זה לא היה ולא נברא, דמצוה זו אינו אלא בלילה כמבואר ברמב"ם ובסמ"ג. אבל כתב המנ"ח דאדרבא ק' על הרמב"ם ודעימיה, מנלן דאינו אלא בלילה, כיון שאינו מפני פחד אלא מפני הכבוד, שאינו דומה פלטרין וכו', ופוק חזי דפלטרין של מלכים יש שומרים ביום ג"כ. ואי משום דבמשנה (מידות, פרק א משנה ב) כתוב, שאיש הר הבית היה מחזיר על כל משמר ומשמר ואבוקות דולקין לפניו, וכל משמר שאינו עומד אומר לו איש הר הבית שלום עליך, ניכר שהוא ישן חובטו במקלו, ורשות היה לו לשרוף את כסותו וכו', דמשמע ששמרו רק בלילה, די"ל דאורחא דמילתא נקיט, דביום אין דרך לישן רק בלילה, ולכן לא הלך איש הר הבית אלא בלילה. וכ' המנ"ח דאולי מצאו באיזה ברייתא שאינו נוהג אלא בלילה, וצ"ע.

אמנם בספר תפארת ישראל (בועז אות א) ת"ל שביום אין צריך שישמרו לסימן כבוד, דבלא זה ע"י הליכות כהנים בעבודתם אנה ואנה, כבוד אומר כולו. אבל בלילה שאין בו עבודה, ורוב הכהנים העובדים ישנים, צריך להראות כבוד וגדולה להבית הקדוש ע"י המשמורות ששומרים לבוקר שומרים לבקר, לפתוח השערים ולהתחיל שוב אז בעבודת המלך. לפי דבריו ב"שמירה" לכבוד אין ענין שמירה כלל אלא שיהיו שם, ועי' לקמן שהאבנ"ז נוקט שגם בשמירה לכבוד צריך להיות חפצא של שמירה, ולדבריו לא די בזה שיש שם אנשים שעובדים.

ועי' בהגהת הרש"ש (ריש מס' מדות) שהרי בג' מקומות שמרו הכהנים, ונלמד מהא דכתיב אהרו ובניו שומרים וכו', א"כ ע"כ שאין החיוב אלא בלילה שהרי ביום אהרן ובניו היו צריכים לעשות את העבודה, ולא היו שם כהנים אחרים.

הנחת ס"ת בחורים שבספסל ליד הבימה

עפ"י דברי הרא"ש אלה כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"א סימן לח) שאסור להניח ס"ת בב' הנקבים שבספסל ליד הבימה, מטעם היסח דעת, דכשם שאסור לנו להסיח דעתינו מבית המקדש כך אסור לנו להסיח דעתנו מהס"ת. וכתב עוד שברור שזהו טעם "הגדולה והכבוד" שכתב הרמב"ם (הנ"ל), היינו שלא יסיחו דעת ממקום המקדש. ואף אם אחד ישגיח על הס"ת מרחוק, אם לא ניכרת השגחתו אין זה כבוד.

בזמן הזה

בספר העיר הקדש והמקדש (פ"ד) הביא מספר משכנות לאביר יעקב (ח"ב פ"א) להרה"ג ר' הלל משה מעשיל גלבשטיין זצ"ל שהחיוב שמירת המקדש נוהג גם בזה"ז, ועי"ש שהגאון האדר"ת היה מסופק קצת בזה. עי"ש שבעיקר מסתמך על מה שכתב רש"י (במדבר ג, ו) וז"ל לפי ששמירת המקדש עליו שלא יקרב זר, כמו שנאמר (במדבר יח, א)

אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש, ומביא שכן מבואר גם בחי' הגר"א, א"כ שייך גם בזה"ז שיש איסור לזרים (וטמאים) ליכנס למקום המקדש. ובשו"ת אבני נזר (חלק יורה דעה סימן תמט) נשאל ג"כ האם יש חיוב בזמה"ז להושיב שומרים למקדש. השואל רצה ללמוד בקל וחומר ממורא מקדש, שנוהג אפילו בחורבנה. וכתב האבנ"ז כי דבר זה לדרוש התורה ב"ג מידות, נמסר לחכמי הש"ס ולא לחכמים שאחריהם, וכ"ש לדידן.

קדשה לעתיד לבא

עוד טען השואל דמצד "קדשה לעתיד לבא", יש לחייב שמירה אפילו בזה"ז. והנה נחלקו בגמ' (חגיגה ג, ב ועוד) בנוגע לקדושת א"י, האם קדושה ראשונה (כיבוש יהושע), קדשה רק לשעתה, או שגם קדשה גם לעתיד לבא. ונחלקו הרמב"ם (בית הבחירה ו, יד) והראב"ד לענין קדושת ביהמ"ק, הרמב"ם כתב שאפילו למ"ד שקדושת א"י לא קדשה לעתיד לבא, אבל הביהמ"ק נתקדשה בקדושה ראשונה שקדשה שלמה, שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתו, וקידשן לעתיד לבא. ולפיכך כתב שמקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה, ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים, אף על פי שאין שם חומות. הראב"ד השיג עליו וכתב דסברת עצמו היא זו, ובכמה מקומות במשנה כתוב אם אין מקדש ירקב, אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא, לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י. ולא עוד אלא שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא, לא אמר אלא לשאר א"י, אבל לירושלים ולמקדש לא אמר, לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד השם לעולם, כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת. (במה שכתב שנגלה לו מסוד ה' ליראיו, עי' בהקדמת לשו"ת מן השמים מהג"ר מרגלית, שהביא עוד מקומות שהראב"ד השתמש בלשונות כאלה, ודן מטעם תורה לאו בשמים היא) אז לפי הראב"ד לכאורה פשוט שאין חיוב שמירה בזמן הזה, אבל לפי הרמב"ם יש לדון. וכ"כ האבנ"ז דבזה צדק השואל שכתב לו שלמ"ד קידשה לעתיד לבוא, כיון דטעם שמירתו מפני כבוד, אף עכשיו מחויב לכבודו. אולם בס' החינוך (הנ"ל) כתב דמצוה זה נוהגת בזמן הבית, משמע דבחורבנה אין חיוב, וצ"ע הרי קי"ל שלענין ביהמ"ק קדשה לעתיד לבא.

שם שמירה

ותי' האבנ"ז דאף דאין שמירתו מפני הגנבים, משום שאין שם גנבים, כמ"ש הרמב"ם, או משום דאין עניות במקום עשירות, כמ"ש הרא"ש, היינו שאין תכלית המכוון של השמירה עבור זה, אבל מ"מ צריך שיהיה "שם שמירה" עליו, וא"כ היכא שנחרב הבית ואין מה לשמור, אין חיוב אפילו מטעם כבוד.

אבל שוב דן האבנ"ז דיש לפרש שהשמירה היא שלא יבוא שם מי שאסור לבוא. ולמ"ד קדשה לעתיד לבוא, אף בזמה"ז הנכנס לתוכה חייב, כגון ערל וטמא ועכו"ם, ויש גם טעם בשמירה שלא יבא זר להיכל. וכעין שמירת תרומה שהיא שלא תטמא, כן במקדש כי את מקדש ד' טימא. ואע"פ שבלא"ה לא היו נכנסין, מ"מ שוב הוי כבוד המקדש שלא כל הרוצה לכנוס יכנס, וזה שייך אף בזמה"ז.

פלטריין זה היכל

ולי נראה עוד טעם למה לא שייך שמירה בזה"ז אפילו אם "קדשה לעתיד לבא", לפי טעם הראשונים ששמירת מקדש הוא משום שאינו דומה פלטריין של מלך וכו', א"כ היום שאין כאן "פלטריין", א"כ אע"פ שנשאר הקדושה אין חיוב שמירה. וסמך לזה אולי יש בספר החינוך שכתב שההיכל הוי הפלטריין, א"כ אם ליכא היכל ליכא שמירה. ולפי"ז מיושב גם מה שהק' האבנ"ז, דשייך "שם שמירה" מצד שמירה מטמאים וזרים, אבל כל זה אינו אלא היכא שיש חיוב שמירה מצד הכבוד, אז מצד ה"שם שמירה" די בשמירה שלא יכנסו זרים, אבל אם אין היכל אין שמירה של כבוד כלל.

דברי הגרי"מ טוקינינסקי

ע"י בספר עיר הקדש והמקדש (פרק ד) שמביא כמה טעמים למה אין שמירה נוהג בזמן הזה. א' שהרי הכהנים היו שומרים בפנים והלויים בחוץ והלויים היו טפלים לכהנים, כדכתיב וגם את אחיך מטה לוי וכו' וילוו עליך וישרתוך וכו', א"כ היום שא"א לשמור בפנים אין חיוב גם בחוץ. ב' כנ"ל דליכא פלטריין של מלך. ג' שהיות וכל ענין השמירה הוא לכבוד, א"כ בזמננו שגלה כבוד מאתנו וממקום מקדשנו, ושועלים הולכים בו, איזה כבוד תתן לו השמירה מצדנו. ד' שהחיוב הוא על כל שבט לוי, והחיוב הוא על כלל ישראל ליחד את שבט לוי, ובזה"ז אין לנו קיבוץ כלל ישראל בא"י, ואין לנו ב"ד כללי, ולא גם כללות שבט לוי, על מי חל המצוה.

האם שמירה מקרי עבודה

יתכן עוד סיבה למה א"א לשמור בזה"ז, והוא על פי מה שיש לעיין האם שמירת המקדש נחשב כעבודה במקדש, ונ"מ האם נפסל בטומאה, ובזה"ז הרי כולנו בחזקת טמאי מת. וכתב האבנ"ז שיש להוכיח מדברי הרמב"ם (פ"ג מהלכות כלי המקדש הל' א-ב) שכתב וז"ל ומצות עשה להיות הלויים פנויין ומוכנין לעבודת המקדש, בין רצו בין שלא רצו, שנאמר ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד. ובן לוי שקבל עליו כל מצות לוייה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו עד שיקבל את כולן, **עבודה שלהן היא שיהיו שומריין את המקדש.** מבואר להדיא בדבריו דשמירת המקדש מקרי עבודה. אבל יש לדחות הראיה, דאולי נחשב עבודת לוייה, אבל לא עבודת כהונה, א"כ אין פסול בטמא.

כלאים שלא בשעת עבודה

והנה בהרמב"ם (הלכות בית הבחירה פ"ח הלכה ו) כתב שלא היו הכהנים השומרים ישנים בבגדי קודש כו', וכתב במל"מ דהשומרים היו מקצתם שומרים ומקצתם ישנים וחוזר חלילה. ומדייק האבנ"ז דדוקא לא היו ישנים בבגדי כהונה, אבל שמירתן היה בבגדי כהונה. והרי הרמב"ם פסק שהאבנט היה כלאים, ולדעתו אסור ללובשו שלא בשעת עבודה, א"כ איך לבשו בגדי כהונה בשעת השמירה, אבל אם שמירת המקדש הוי עבודה ניחא דצריך בגדי כהונה.

טמא בחוץ

ועי"ש שרוצה להוכיח בדבריו ג"כ מתוס' במנחות, ולכן מסיק שהדבר ברור דאסור בטמאי מתים, אפילו אם יעמדו חוץ להר הבית וישמרו, ודומה לעומד בחוץ והפך בצינורא

באברים בפנים דחייב, כמ"ש הראב"ד (פ"ד מהלכות ביאת המקדש הלכה ד), וה"נ אף שכהן עומד בחוץ מ"מ העבודה נעשית בפנים. ולפי"ז יש לנו עוד סיבה למה א"א לשמור בזמה"ז, שעכ"פ הכהנים אסורים לשמור משום שהם טמאים.

משמרות

וכל זה לגבי כהנים שהם שומרים מבפנים אבל הלויים הרי שמרו בחוץ, וכתב האבנ"ז שלגבי הלויים יש עוד סיבה למה א"א להם לשמור בזמה"ז, דמאחר שחלקו דוד ושמואל למשמורות, איזה מן המשוררים ואיזה מן השוערים כמבואר בפסוקים. ושוערים היינו שומרים, והכלל הוא משורר ששיער במיתה (ערכין יא, ב), א"כ מאין נדע מי המה השוערים, ומי הם השוררים. וכן מצינו במ"ר (נשא פ' ו') מלמד שבני מררי אסורין לשמור ולעבוד מה שבני גרשון שומרים. ואין לומר שבחורבן הבית בטלה המשמרות, שהרי במס' תענית (יז, א) כתוב שכל כהן היודע משמרתו מותר לו לשתות יין, הרי דמשמורות ססדרו אז לא נתבטלו בזמן הזה. ואפילו רבי דאמר אסור כל השנה, ופרש"י שמא כשיבנה ביהמ"ק ישתנה המשמורות, מ"מ כל זמן שלא נבנה ולא נשתנו המשמורות עדיין הם כמו שסדרום דוד ושמואל ברוה"ק. א"כ אי אפשר לקיים מצות שמירה בזמן הזה, גם בלויים בזמה"ז, אף שלא הוזהרו על הטומאה רק הכהנים.

שמירה בקטנים

במשנה כתוב שה"רובים" היו שומרים, ומבואר בגמ' (תמיד כז, ב) שפרחי כהונה קראו לאלו דמטו למעבד עבודה, ורובים קראו לאלו דלא מטו למעבד עבודה. ופירשו רגמ"ה הראב"ד הרא"ש והמפרש (תמיד כז, א) שר"ל שהיו פחותים מבני י"ג שנה, יוצא שהשומרים היו קטנים. א"כ לכאורה מוכח דס"ל דלאו עבודה הוא, דקטן לאו בר עבודה הוא, בין בכהנים בין בלויים.

וכבר תמה עליהם המשנה למלך (הלכות בית הבחירה ה, ה) דאיך יתכן דמצוה זו שהיא שמירת המקדש שהיא מצות עשה, יניחו אותה לעשות לקטנים שאינן בני מצוה, ולכן הוא מפרש (וכ"ה בבאר שבע) דהא דקאמר הכא דלא מטו למעבד עבודה, היינו שהם פחותים מעשרים שנה, וכמ"ש הרמב"ם (פ"ה מהלכות כלי המקדש הל' ט"ו) שכשיגדל הכהן ויעשה איש הרי הוא כשר לעבודה, אבל אחיו הכהנים לא היו מניחין אותו לעבוד עד שיהיה בן עשרים שנה, ולאלו הוא דקרי להו הכא רובין, דהיינו שהן ראויין לעבודה אלא שהכהנים אין מניחין אותן לעבוד והיו עושין אותן שומרים.

וכתב האבנ"ז דאם נאמר דלאו עבודה הוא אין מקום לתמיהת המשל"מ, דאף שהיא מצוה יכולה להתקיים בקטנים, כמו אכילת קדשים ותרומה ויבום בחרש ושוטה. ויש להוסיף הסבר על פי דברי הבית הלוי הידוע שאכילת קדשים המצוה הוא שהקרבת יאכל, ולא שיאכל אותו, ולכן המצוה מתקיימת באכילת פחות מכזית, דסוף סוף הקרבן נאכל. וכבר קדמוהו בשו"ת חתם סופר (או"ח סימן קמ) שכתב לבאר דברי התו"י (יומא לט, א) שאין מצות עשה מחוייב על האוכל קדשים שיאכל כזית, (חוץ מפסח שבו מחוייב כל אחד לאכול כזית) דא"כ לא היו רשאין לחלק הקדשים לכמה כהנים שיגיע לאחד כפול, ואין שום אחד מהם מקיים מ"ע בכל הקדשים, **אלא מצות עשה הוא שיהיה זה הלחם הפנים או המנחה והחטאות נאכלים, ולא יותירו ממנו, ובהצטרפם יחד לאכלו כולו נתקיים מ"ע ואכלו אותם אשר כופר בהם.** א"כ מובן למה אפשר לקיים המצוה גם ע"י אכילת קטן. ולפי"ז י"ל דה"נ במצות שמירת המקדש המצוה היא שהמקדש ישמר, ולא שהוא ישמור המקדש, ולכן שפיר מתקיימת המצוה גם ע"י קטנים.

מתעסק בקטנים

אבל כ' האבנ"ז שאין לדמות שמירת המקדש לאכילת קדשים, דבמידי דאכילה והנאה אפילו מתעסק חייב, משום "שכן נהנה", ומבואר ברש"י (ר"ה כח, א) דשייך גם בקיום המצוות, א"כ מובן למה אפשר לקיים מצות אכילת קדשים ע"י קטן, אבל אין להוכיח מכאן לשמירת המקדש.

אבל יש לדון על דבריו טובא, דאולי קטן גרוע ממתעסק, ולכן אפילו במילי דאכילה אינו עובר ואינו מקיים מצוה. הגע בעצמך קטן שאכל מצה ליל פסח, ואח"כ הביא שני שערות האם נאמר שכבר קיים מצוותו מן התורה, משום שאין מתעסק במצוות. ועוד שהרי קי"ל קטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווים להפרישו, ואם נאמר שהפטור של קטן אינו אלא משום דהוי מתעסק, א"כ למה אין מפרישין אותו, הרי אין פטור מתעסק בנבילה "שכן נהנה".

לאו בני שמירה

עוד העיר על הראשונים הנ"ל מטעם אחר, דקטן לאו בר שימור הוא, כמבואר בפוסקים (או"ח סי' ת"ס) בענין שימור של מצה, בשביל אכילת מצה של ליל ראשון של פסח.

עוסק במצוה

בספר חשוקי חמד (בבא מציעא צג, א) מסופק בלוי העומד על משמרתו בבית המקדש האם חייב בתפילין, שהרי בזבחים (יט, א) כתוב כהנים בעבודתן ולוים בדוכנם וישראל במעמדם פטורים מן התפלה ומן תפילין, ופרש"י דקיימא לן העוסק במצוה פטור מן המצוה, א"כ יש להסתפק מה דינו של לוי השומר משמרת המקדש, האם גם הוא פטור מתפילין מאחר ועוסק במצות שמירה, או שמא מאחר ונאמר ברמב"ם (הנ"ל) שאין שמירתו אלא כבוד לו, שאינו דומה פלטרין שיש וכו', נמצא שהשומר על המקדש אינו עושה כלום כי אם עומד, אם כן אולי לא נאמר בו עוסק במצוה פטור ממצוה.

עוסק או מקיים

ועי"ש שדן על דברי התוס' (ב"מ כט, א) שדוקא בשעה שמתעסק במצוה פטור ממצוה, אבל אם אינו עוסק אלא מקיים מצוה חייב במצוה, וראיה לכך שהרי אדם שלבוש בציצית או שיש לו תפילין בראשו, וכי יפטר מכל המצוות, א"כ יש להתבונן איך מחשבים אנו את השמירה על המקדש, לעוסק במצוה ואז פטור הוא מהתפילין, או שנחשב מקיים מצוה, אבל לא עוסק, וממילא חייב הוא בתפילין. ויש להעיר על דבריו שהרי נחלקו הראשונים האם עוסק במצוה פטור מן המצוה היכא שאפשר לקיים שניהם, דעת התוס' שם שאינו פטור אלא בא"א לקיים שניהם, ומוכיח כדבריו דאלת"ה מי שיש לו ציצית בבגדו או תפילין בראשו האם יפטור מכל המצוות, א"כ אם נבא לדון בענינינו לפי תוס', אז הדיון הוא האם זה מקרי אפשר לקיים שניהם, או לא, ולא האם זה מקרי "עוסק" או מקיים, ואז באמת הפשטות הוא שכאן אפשר לקיים שניהם ולכן שפיר חייב. ורק לפי הר"ן והאו"ז שסוברים שאפילו היכא שאפשר לקיים שניהם עדיין פטור מן המצוות, וליישב קושיית תוס' אומרים שיש הבדל בין "עוסק" במצוה שפטור אפילו באפשר, ל"מקיים" מצוה שחייב במצוה אחרת, ולדבריו יש להסתפק כנ"ל האם מקרי עוסק במצוה או מקיים מצוה.

עי"ש שהעיר למה הברייטא בזבחים שכתבה הכהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם פטורים מהתפילין, לא כתוב גם שהכהנים והלויים השומרים שמירתם במקדש ג"כ פטורים.

ועל פי דברי האבנ"ז (הנ"ל) שכתב דאף שאין שמירתו מפני הגנבים שאין שם גנבים, מ"מ צריך שיהיה שם שימור עליו, א"כ שומר זה של המקדש בוודאי פטור מתפילין, משום שיש בזה שם עוסק במצוה, כיון שצריך לשמור מגנבים. וגם לפי גר"א (הנ"ל) שכתב דטעם השמירה הוא שלא יכנסו זרים וטמאים, מקרי עוסק במצוה.